ผลกระทบของประสบการณ์การบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

THE EFFECTS OF BULLYING EXPERIENCES IN ENGLISH LANGUAGE CLASSROOMS ON LEARNING MOTIVATION OF UNIVERSITY STUDENTS IN THAILAND

ธิติ นวพันธ์[1]
Thiti Nawapan

ขวัญชนก หนูสง[2]
Kwanchanok Nusong

Received Date: 30 April 2025 **Revised Date:** 23 August 2025 **Accepted Date:** 1 May 2026

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับผลกระทบของประสบการณ์การบูลลี่ต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา (2) วิเคราะห์ปัจจัยของการบูลลี่ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และ (3) ศึกษาวิธีการจัดการกับประสบการณ์การบูลลี่และแนวทางในการฟื้นฟูแรงจูงใจของนักศึกษา การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research Design) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1–4 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจและสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 196 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนักศึกษาที่มีประสบการณ์การบูลลี่ จำนวน 8 คน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 98 เคยประสบกับการบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบที่พบบ่อย ได้แก่ การล้อเลียนสำเนียง การเพิกเฉยต่อความคิดเห็น และการวิจารณ์เชิงลบต่อทักษะภาษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูลลี่ ได้แก่ ความแตกต่างด้านทักษะภาษา บรรยากาศการเรียนที่ไม่สนับสนุน และแรงกดดันทางสังคม ทั้งนี้ นักศึกษาบางรายสามารถฟื้นฟูแรงจูงใจได้ผ่านการสนับสนุนทางอารมณ์จากครู เพื่อน และครอบครัว รวมทั้งการพัฒนาแรงผลักดันภายในตนเอง เช่น การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้และการสร้างทัศนคติเชิงบวก ข้อค้นพบสำคัญสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย เป็นมิตร และเคารพความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบูลลี่, แรงจูงใจในการเรียนภาษา, ความมั่นใจ, การฟื้นฟูแรงจูงใจ, นักศึกษามหาวิทยาลัย

[1] อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง,
Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Muban Chombueng Rajabhat University.
Email Address: thitinaw@mcru.ac.th
[2] อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง,
Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Muban Chombueng Rajabhat University.

Abstract

This study aimed to (1) examine the impact level of bullying experiences on undergraduate students' motivation to learn English, (2) analyze bullying factors that affect English learning motivation, and (3) investigate coping strategies and recovery mechanisms to restore students' motivation. A mixed-methods research design was employed. Quantitative data were collected through questionnaires from 196 undergraduate students in Business English and related fields across years 1–4, while qualitative data were obtained through semi-structured interviews with 8 students who had direct experiences of bullying in English classrooms.

The findings revealed that 98% of the participants had encountered bullying in English classrooms. The most common forms included mocking of English accents, ignoring students' contributions, and negative comments on language ability. These experiences significantly undermined students' self-confidence and classroom participation. The key bullying factors were differences in language proficiency, unsupportive classroom environments, and peer pressure. However, some students were able to regain their motivation through emotional support from teachers, peers, and family, as well as through intrinsic motivation such as setting clear learning goals and developing positive attitudes toward English learning. Overall, the study highlights the importance of creating safe, supportive, and inclusive learning environments that respect diversity and foster sustainable English learning motivation.

Keywords: Bullying, Language learning motivation, Confidence, Motivation recovery, Undergraduate students

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในการเรียนรู้และการแข่งขันในตลาดแรงงานระดับนานาชาติ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในระดับอุดมศึกษาจึงได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้คิด (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) (Bloom et al., 1956) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยด้านอารมณ์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก และแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษา (Horwitz et al. (1986) ผลกระทบทางอารมณ์เหล่านี้มีความสำคัญเป็นพิเศษในบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนต้องเผชิญกับพฤติกรรมการบูลลี่ในห้องเรียน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลทางภาษา การปลีกตัวจากกิจกรรมการเรียนรู้ และความรู้สึกไม่ปลอดภัยทางจิตใจในระยะยาว (สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2564) งานวิจัยในประเทศยังชี้ว่า ความมั่นใจและความกล้าแสดงออกเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน (กาญจนา ศิริสวัสดิ์, 2562)

หนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ภาษา คือ พฤติกรรมการบูลลี่ (Bullying) ซึ่งหมายถึงการกระทำที่มีเจตนาในการทำร้ายผู้อื่นทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ โดยอาศัยความไม่สมดุลของอำนาจ (Olweus, 1993; Rigby, 2003) โดยเฉพาะในบริบทของห้องเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ภาษาในการสื่อสารและแสดงออก พฤติกรรมการบูลลี่จึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่อาจส่งผลต่อความกล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง และแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ การบูลลี่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความตั้งใจในการทำร้าย (Intentionality) ความไม่สมดุลของอำนาจ (Power Imbalance) และความต่อเนื่องของพฤติกรรม (Repetition) (Olweus, 1993) ซึ่งสามารถแสดงออกในหลายรูปแบบ เช่น การบูลลี่ทางกายภาพ วาจา สังคม และการบูลลี่ทางออนไลน์ (Cyberbullying) พฤติกรรมเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาวะทางจิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และความรู้สึกปลอดภัยในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในผู้เรียนที่แตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ หรือสำเนียงภาษา ซึ่งมักตกเป็นเป้าของการบูลลี่ในรูปแบบซ่อนเร้น เช่น การล้อเลียน การเพิกเฉย หรือการกีดกันทางสังคม

การบูลลี่สามารถอธิบายได้ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1977) ซึ่งเสนอว่าพฤติกรรมการบูลลี่เกิดจากการเลียนแบบ (Modeling) บุคคลที่มีอิทธิพล เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือสื่อ หากผู้กระทำไม่ได้รับผลทางลบ พฤติกรรมดังกล่าวจะมีแนวโน้มดำรงอยู่และแพร่กระจาย นอกจากนี้ ทฤษฎีบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง (Participant Role Theory) ของ Salmivalli et al. (1996) ได้เสนอว่าการบูลลี่ในบริบทของกลุ่มสังคมมักเกี่ยวข้องกับหลายบทบาท ได้แก่ ผู้กระทำ (Bully) เหยื่อ (Victim) ผู้สนับสนุน (Assistants) ผู้สังเกตการณ์ (Bystanders) และผู้ต่อต้าน (Defenders) ซึ่งมีผลต่อพลวัตของการบูลลี่ในชั้นเรียน งานวิจัยในประเทศไทยของจารุณี พิชัย (2563) ที่ศึกษาบทบาทของนักเรียนมัธยมในสถานการณ์การบูลลี่พบว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มสลับบทบาทระหว่างผู้สนับสนุนและผู้สังเกตการณ์ โดยขึ้นอยู่กับแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อนและบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบริบททางสังคมมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการบูลลี่

ในบริบทของการเรียนภาษาอังกฤษ การบูลลี่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ในภาษาที่สอง (Second Language Identity) ของผู้เรียน โดยเฉพาะในกรณีของผู้ที่มีสำเนียงไม่ตรงตามมาตรฐาน หรือมีความหลากหลายทางเพศ เพศภาวะ หรือเชื้อชาติ (Norton, 2013; Pappamihiel, 2002) ผู้เรียนที่ประสบกับการบูลลี่มักเผชิญกับความวิตกกังวล กลัวการถูกประเมินจากเพื่อนร่วมชั้น และมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการสื่อสาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อการลงทุนทางภาษา (Language Investment) และแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะภาษาในระยะยาว (Mercer, 2011; Dörnyei, 2001) แรงจูงใจในการเรียนภาษามีบทบาทสำคัญในการกำกับพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยสามารถจำแนกได้เป็น แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ซึ่งเกิดจากความรักในภาษา ความสนใจในเนื้อหา หรือความรู้สึกท้าทาย และ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ที่เกิดจากแรงกดดันของสังคม ความคาดหวัง หรือผลตอบแทน เช่น โอกาสทางการศึกษาและการงาน (Deci and Ryan, 1985; Gardner, 1985) อย่างไรก็ตาม การบูลลี่อาจลดทอนแรงจูงใจทั้งสองประเภท ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกหมดความมั่นใจ ไม่กล้าพัฒนา และขาดแรงผลักดันในการเรียนภาษาอย่างยั่งยืน ในบริบทของประเทศไทย งานวิจัยของมณีรัตน์ อินทรสุข (2560) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีอัตลักษณ์ทางภาษาอังกฤษแตกต่างจากภาพจำของสังคมไทย (เช่น สำเนียงที่ไม่เป็นแบบเจ้าของภาษา หรือความไม่มั่นใจในการพูด) มักถูกมองว่ามีศักยภาพต่ำ และถูกจำกัดบทบาทในการมีส่วนร่วมในห้องเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนสูญเสียความรู้สึกเป็นเจ้าของภาษา (ownership of language) และความมั่นใจในการใช้ภาษาของตนเองอย่างมีนัยสำคัญ จากองค์ความรู้และทฤษฎีที่กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างการบูลลี่กับแรงจูงใจใน

การเรียนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา งานวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นในการศึกษาผลกระทบดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวทางจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาอย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของการบูลลี่ที่มีต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของการบูลลี่ที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ
3. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการกับการบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบูลลี่เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อความมั่นใจและสภาพจิตใจของผู้เรียน โดยเฉพาะในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งผู้เรียนมักต้องใช้ทักษะการสื่อสารในที่สาธารณะ และแสดงออกถึงตัวตนผ่านภาษา ซึ่งอาจทำให้รู้สึกเปราะบางได้ง่าย โดยทั่วไปการบูลลี่จะเกี่ยวข้องกับการลดความเชื่อมั่นในตนเอง และนำไปสู่ความวิตกกังวลในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Olweus, 1993; Olweus, 2013) ในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนที่เผชิญกับการบูลลี่มักรู้สึกไม่กล้าแสดงออกหรือสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ส่งผลให้ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะ โดยเฉพาะในบริบทที่เน้นการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย หรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียน นอกจากนี้ Dörnyei (2001) ยังระบุว่า แรงจูงใจมีบทบาทสำคัญในการรักษาความพยายามและความสม่ำเสมอในการฝึกฝนภาษา โดยเฉพาะในรูปแบบการเรียนที่ต้องการความกล้าแสดงออกและการมีส่วนร่วม หากแรงจูงใจลดลง ผู้เรียนจะขาดความมั่นใจและหลีกเลี่ยงสถานการณ์ทางภาษาซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางภาษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว แรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาสามารถจำแนกได้เป็นสองประเภทหลัก ได้แก่

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ แรงผลักดันจากความต้องการภายในตัวผู้เรียนเอง เช่น ความพึงพอใจในความสำเร็จ ความสนใจในภาษา หรือความรักในการเรียนรู้ (Deci and Ryan, 1985) อย่างไรก็ตาม การบูลลี่สามารถบั่นทอนแรงจูงใจภายในนี้ โดยทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่า “ตนเองไม่เหมาะสม” หรือ “ขาดความสามารถ” จนนำไปสู่การลดความพยายามในการเรียนภาษา (Dewaele and MacIntyre, 2014)

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น รางวัล ความคาดหวังของผู้อื่น หรือผลประโยชน์ทางวิชาชีพ (Gardner, 1985) ถึงแม้ว่าผู้เรียนบางคนจะมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาเพื่อเป้าหมายทางอาชีพหรือผลตอบแทนทางสังคม แต่หากเผชิญกับการบูลลี่ซ้ำๆ จากเพื่อนร่วมชั้น อาจทำให้รู้สึกว่าแรงจูงใจนั้นไม่เพียงพอที่จะเอาชนะความกลัวหรือความกดดันจากสังคมได้ (Yashima, 2002)

จากองค์ความรู้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงออกแบบกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยเชื่อมโยง พฤติกรรมการบูลลี่กับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ผ่านตัวแปรด้านความมั่นใจ ความวิตกกังวล และการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การถูกบูลลี่กับแรงจูงใจของผู้เรียนในบริบทของห้องเรียนภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัย

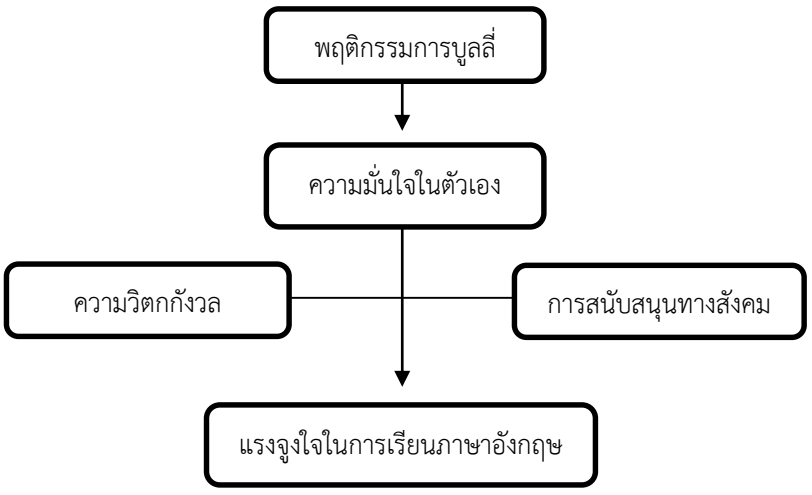

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยผลกระทบจากการบูลลี่ต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research Design) ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่ง ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 400 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ จำนวน 196 คน คำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน (e) .05 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามชั้นปีและคณะ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวแทนที่หลากหลาย กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ จำนวน 8 คน คัดเลือกจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับประสบการณ์การบูลลี่ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ ความวิตกกังวล และการสนับสนุนทางสังคม โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่พัฒนาโดย Olweus and Limber (2019) and Muluk et al. (2021) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในลักษณะเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะที่สังกัด ประสบการณ์การถูกบูลลี่ และรูปแบบของการบูลลี่ที่เคยประสบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การบูลลี่ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ รวมถึงการจัดการกับสถานการณ์การบูลลี่ โดยใช้รูปแบบข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมทั้งหมด 15 ข้อ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) เฉลี่ยเท่ากับ .82 และได้มีการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง นอกจากนี้ ได้ทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) ซึ่งได้ค่า .89 อยู่ในระดับสูง

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากนักศึกษาที่เคยประสบกับการบูลลี่ โดยมุ่งสำรวจลักษณะของประสบการณ์ ผลกระทบด้านอารมณ์ พฤติกรรมการเรียนรู้ และกลยุทธ์ในการรับมือ ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคำถามจากประเด็นที่ปรากฏในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการบูลลี่ที่มีต่อการเรียนภาษา การลงทุนทางภาษา และการรับมือทางอารมณ์ของผู้เรียน โดยคำถามถูกออกแบบให้เปิดกว้าง มีความยืดหยุ่น และสามารถขยายความจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถสะท้อนประสบการณ์ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริงและหลากหลาย แบบสัมภาษณ์นี้ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในด้านการสอนภาษาอังกฤษ และจิตวิทยาการศึกษา โดยได้ค่าดัชนี IOC เท่ากับ 0.93 แสดงถึงความสอดคล้องของคำถามกับเป้าหมายของการวิจัยเป็นอย่างดี จากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่คัดเลือกแบบเจาะจง โดยดำเนินการสัมภาษณ์ในสภาพแวดล้อมที่ไม่กดดัน มีการขอความยินยอมล่วงหน้า และเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและการจดบันทึกควบคู่กัน เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนที่มีการวางแผนและกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ งานวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยรังสิต (รหัสโครงการ: COA. No. RSUERB2024-215) โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และความเคารพในสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย ดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเตรียมแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รวมถึงจัดเตรียมเอกสารชี้แจงข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย สิทธิของผู้เข้าร่วม ความสมัครใจ และการรักษาความลับของข้อมูล พร้อมแบบฟอร์มขอความยินยอม (Informed Consent) ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถเลือกที่จะเข้าร่วมหรือถอนตนออกจากกระบวนการได้ทุกขั้นตอนโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามคณะและชั้นปีของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การแจกแบบสอบถามดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ พร้อมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยและมาตรการปกปิดตัวตนของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างชัดเจนก่อนเริ่มต้นการตอบแบบสอบถาม

3.3 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนัดหมายผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายล่วงหน้าและจัดสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวในสถานที่ที่ปลอดภัย เงียบสงบ และเอื้อต่อการสนทนาอย่างเปิดเผย ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ออกแบบไว้ล่วงหน้า โดยผู้ให้ข้อมูลได้ลงนามในแบบฟอร์ม ขอความยินยอมสำหรับการบันทึกเสียงก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 30–45 นาทีต่อราย พร้อมมีการจดบันทึกภาคสนามประกอบ เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการแยกการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วน ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและกรอกข้อมูลอย่างครบถ้วนมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องก่อนป้อนข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผลการวิเคราะห์จะถูกตีความตามช่วงคะแนนและระดับการตอบสนองตามเกณฑ์ของ Pimentel (2010) ซึ่งระบุระดับความเห็นไว้ 5 ระดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแปลความหมายของมาตราส่วนแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ (ดัดแปลงจาก Pimentel, 2010)

ระดับ	คำอธิบาย	ช่วง	การแปลความหมาย
5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.20 – 5.00	สูงมาก
4	เห็นด้วย	3.40 - 4.19	สูง
3	เฉย ๆ	2.60 – 3.39	ปานกลาง
2	ไม่เห็นด้วย	1.80 – 2.59	ต่ำ
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.00 – 1.79	ต่ำมาก

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างมาถอดความอย่างละเอียด ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแบบธีม (Thematic Analysis) ตามขั้นตอนของ Braun and Clarke (2006) ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (2) การสร้างรหัสข้อมูลเบื้องต้น (3) การค้นหาธีมหรือหัวข้อหลัก (4) การตรวจสอบความสอดคล้องของธีม (5) การตั้งชื่อและอธิบายธีม และ (6) การสังเคราะห์และจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถระบุรูปแบบ แนวโน้ม และความสัมพันธ์ของประสบการณ์ที่สะท้อนผ่านเสียงของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร จำนวนทั้งสิ้น 196 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยพิจารณาตามชั้นปีและคณะที่สังกัดของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76) และมาจากคณะครุศาสตร์ (ร้อยละ 66) นักศึกษาร้อยละ 98 ระบุว่าตนเคยมีประสบการณ์การถูกบูลลี่ในบริบทของการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นเรียน โดยรูปแบบที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ การล้อเลียนสำเนียงภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 74) การแสดงท่าทีประชดประชันหรือล้อเลียนด้วยน้ำเสียง (ร้อยละ 62) และการเพิกเฉยเมื่อนักศึกษาแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (ร้อยละ 58) นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาร้อยละ 21 ที่ระบุว่าตนเคยถูกผู้สอนตำหนิอย่างรุนแรงเมื่อทำผิดพลาดในการใช้ภาษา เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งครอบคลุมเพศ ชั้นปี คณะ ประสบการณ์การถูกบูลลี่ และรูปแบบของการบูลลี่ที่นักศึกษาเคยประสบ โดยแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางลักษณะของประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท	ประเภทย่อย	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	46	23.47
	หญิง	150	76.53
ชั้นปี	1	66	33.67
	2	40	20.41
	3	56	28.57
	4	34	17.35
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	48	24.49
	วิทยาศาสตร์	8	4.08
	เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	7	3.57
	วิทยาการจัดการ	3	1.53
	ครุศาสตร์	130	66.33
ประสบการณ์การถูกบูลลี่	เคย	192	97.96
	ไม่เคย	4	2.04
รูปแบบการถูกบูลลี่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	การล้อเลียนสำเนียงภาษาอังกฤษ	145	73.98
	การเพิกเฉยเมื่อแสดงความคิดเห็น	114	58.16
	การแสดงท่าทีประชดประชัน	121	51.73
	ถูกผู้สอนตำหนิอย่างรุนแรงเมื่อทำผิดพลาดในการใช้ภาษา	41	20.92

n = 196

2. ระดับผลกระทบของการบูลลี่ต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

การวิเคราะห์ระดับผลกระทบของการบูลลี่ที่มีต่อแรงจูงใจของนักศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 15 ข้อ ซึ่งวัดผลกระทบทั้งด้านประสบการณ์การถูกบูลลี่ในบริบทการเรียนภาษา ผลกระทบเชิงอารมณ์ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางภาษา รวมถึงแนวโน้มการฟื้นฟูแรงจูงใจจากการสนับสนุนภายนอก โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ และวิเคราะห์ผลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแสดงผลการวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละรายการปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ประสบการณ์การบูลลี่ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

รายการ	M	S	ระดับ
1. ท่านมีประสบการณ์การ บูลลี่ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา (เช่น สำเนียง, ความชำนาญ)	3.80	0.90	สูง
2. การบูลลี่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อแรงจูงใจของท่านในการเรียนภาษา	3.90	1.20	สูง
3. ท่านรู้สึกไม่มั่นใจในการใช้ภาษาที่กำลังเรียนรู้เพราะการบูลลี่	3.70	1.10	สูง
4. การบูลลี่ทำให้ท่านลังเลที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษา (เช่น การพูดในชั้นเรียน การทำงานกลุ่ม)	3.80	1.10	สูง
5. ท่านหลีกเลี่ยงการฝึกภาษาในหรือนอกห้องเรียนเพราะการบูลลี่	3.30	1.10	ปานกลาง
6. การบูลลี่ทำให้ท่านรู้สึกไม่มั่นใจในการพูดหรือเขียนในภาษาที่ฉันกำลังเรียนรู้	3.60	1.20	สูง
7. การบูลลี่ทำให้ท่านรู้สึกท้อแท้ที่จะเรียนภาษาต่อไป	3.40	1.20	ปานกลาง
8. การบูลลี่ทำให้ท่านไม่สามารถมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ภาษา เช่น งานที่มอบหมายหรือการสอบ	3.20	1.10	ปานกลาง
9. การบูลลี่ที่ท่านประสบทำให้แรงจูงใจในการเรียนภาษาของฉันในระยะยาวลดลง	3.30	1.10	ปานกลาง
10. ท่านรู้สึกมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะภาษาเป็นการตอบสนองต่อการบูลลี่	3.70	0.90	สูง
11. ท่านสามารถเรียกความมั่นใจในการเรียนภาษาของท่านกลับมาได้หลังจากการบูลลี่หยุดลง	3.90	0.90	สูง
12. ท่านพบว่าการมีส่วนร่วมในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ใช้ภาษาเป็นเรื่องยากเนื่องจากการบูลลี่	3.50	1.00	สูง
13. การสนับสนุนจากผู้อื่น (ครู, ครอบครัว, หรือเพื่อน) ช่วยให้ท่านกลับมามีแรงจูงใจในการเรียนรู้	4.10	0.90	สูง
14. การบูลลี่ที่ท่านประสบมีผลกระทบเชิงลบระยะยาวต่อเป้าหมายการเรียนภาษาของท่าน	3.30	1.10	ปานกลาง
15. การบูลลี่ทำให้ท่านคิดจะเลิกเรียนภาษา	2.80	1.30	ปานกลาง
รวม	3.60	0.70	สูง

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับ “สูง” (M = 3.60, S = 0.70) ซึ่งสะท้อนว่าประสบการณ์ การถูกบูลลี่มีอิทธิพลชัดเจนต่อแรงจูงใจของนักศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในมิติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางภาษา เช่น รายการที่ 2 “การบูลลี่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อแรงจูงใจ” (M = 3.90, S = 1.20) และรายการที่ 4 “การบูลลี่ทำให้ลังเลที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษา” (M = 3.80, S = 1.10) ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงถึงความวิตกกังวลและความกลัวการถูกประเมินทางลบที่มีผลโดยตรงต่อการกล้าแสดงออกของผู้เรียนในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

การสะท้อนจากการสัมภาษณ์สอดคล้องกับผลเชิงสถิติ เช่น นักศึกษาหลายคนเล่าว่าเมื่อถูกล้อเลียนสำเนียงหรือการใช้ภาษาที่ผิดพลาด ทำให้พวกเขาสูญเสียความมั่นใจและเลือกที่จะ “เงียบ” หรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมอีกต่อไป สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบในเชิงพฤติกรรม ที่จากเดิมผู้เรียนมีแรงจูงใจและกล้าใช้ภาษา แต่การถูกบูลลี่กลับทำให้แรงจูงใจลดลงและเกิดการหลีกเลี่ยง (avoidance behavior) เช่น ไม่กล้าพูดในชั้น ไม่กล้าเข้าร่วมงานกลุ่ม หรือหลีกเลี่ยงการฝึกใช้ภาษาในบริบทจริง

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ยังพบประเด็นที่น่าสนใจในเชิงบวก เช่น รายการที่ 10 “มุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะภาษาเป็นการตอบสนองต่อการบูลลี่” (M = 3.70, S = 0.90) และรายการที่ 11 “สามารถเรียกความมั่นใจกลับมาได้หลังจากการ บูลลี่หยุดลง” (M = 3.90, S = 0.90) อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งบ่งชี้ว่าผู้เรียนบางส่วนสามารถใช้ประสบการณ์ด้านลบเป็นแรงผลักดัน หรือสามารถฟื้นฟูแรงจูงใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับ “การสนับสนุนจากผู้อื่น” เช่น ครู เพื่อนหรือครอบครัว (M = 4.10, S = 0.90) ที่ถือว่าอยู่ในระดับสูงสุดของรายการทั้งหมด

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษมี “ผลกระทบเชิงลบโดยตรง” ต่อแรงจูงใจของผู้เรียนทั้งในด้านอารมณ์ ความมั่นใจ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางภาษา แต่ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนบางรายสามารถ “เปลี่ยนผลกระทบเชิงลบเป็นแรงผลักดัน” หรือฟื้นฟูแรงจูงใจผ่านการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยนี้จึงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทครูและเพื่อนร่วมชั้นในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสนับสนุน เพื่อป้องกันไม่ให้การบูลลี่กลายเป็นอุปสรรคระยะยาวต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาและความมั่นใจของผู้เรียน

เสียงสะท้อนจากผลการสัมภาษณ์นักศึกษายืนยันผลดังกล่าว เช่น

“ก่อนหน้านี้เราชอบพูดภาษาอังกฤษนะคะ แต่หลังจากที่เพื่อนล้อสำเนียงตอนนั้นถึงกับเงียบไปเลยค่ะ กลัวพูดผิด” (นักศึกษาคนที่ 1)

“เคยอ่านบทสนทนาในห้อง แล้วมีเพื่อนหัวเราะ ตอนนั้นรู้สึกอายมาก หลังจากนั้นก็ไม่กล้าพูดอีกเลยค่ะ” (นักศึกษาคนที่ 2)

นอกจากนี้ นักศึกษาบางรายสะท้อนผลกระทบในรูปแบบอ้อม เช่น

“ถึงจะอยากพูด แต่กลัวจะพูดผิด กลัวเพื่อนจะเบื่อหรือไม่อยากฟัง ทำให้ไม่กล้าตอบอะไรเลยในห้อง” (นักศึกษาคนที่ 4)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่าการบูลลี่ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษส่งผลกระทบเชิงลบอย่างชัดเจนต่อแรงจูงใจของผู้เรียน โดยเฉพาะในมิติของความมั่นใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจนำไปสู่การหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาและการปิดกั้นศักยภาพในการพัฒนาทักษะทางภาษาของตนเอง

3. ปัจจัยของการบูลลี่ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

จากการพิจารณารายการที่ 1, 5, 8, 9 และ 14 ของแบบสอบถามตอนที่ 2 พบว่า มี ปัจจัยหลัก ของการบูลลี่ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียนภาษาอังกฤษ ได้แก่ (1) การถูกบูลลี่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาโดยตรง (2) พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการฝึกภาษา (3) ผลกระทบต่อสมาธิและการมีส่วนร่วมทางวิชาการ (4) การลดลงของแรงจูงใจในระยะยาว และ (5) ผลกระทบต่อเป้าหมายการเรียนภาษาในอนาคต โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1. การถูกบูลลี่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาโดยตรง

ผลเชิงปริมาณ: รายการที่ 1 ได้ค่าเฉลี่ยสูง (M = 3.80) สะท้อนว่านักศึกษาจำนวนมากเคยมีประสบการณ์ถูกบูลลี่ในเรื่องสำเนียง ความชำนาญ หรือการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

ผลเชิงคุณภาพ: นักศึกษาหลายคนเล่าว่าการถูกล้อสำเนียงหรือถูกตำหนิจากครูส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น เช่น

“เขาพูดว่าฉันสำเนียงแปลก เหมือนเลียนแบบหนัง ก็เลยเริ่มไม่พูด ไม่อยากทำอะไรที่เกี่ยวกับภาษาเลย” (นักศึกษาคนที่ 3)

“ครูเคยตำหนิเราว่าพูดแบบนี้ฟังไม่รู้เรื่อง แล้วก็ไม่ให้เราพูดต่อ ฉันจึงรู้สึกว่าไม่ควรพูดอีก” (นักศึกษาคนที่ 5)

ปัจจัยนี้สะท้อนว่าการถูกบูลลี่โดยตรงจากเพื่อนหรือผู้สอนมีอิทธิพลต่อ ความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) และทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตน “ไม่เก่งพอ” จนเลือกที่จะถอยห่างจากการใช้ภาษา

3.2. พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการฝึกภาษา

ผลเชิงปริมาณ: รายการที่ 5 (M = 3.30) อยู่ในระดับปานกลาง แต่สะท้อนชัดเจนว่าผู้เรียนบางส่วนเลือก “เลี่ยง” การใช้ภาษาเพราะกลัวถูกบูลลี่

ผลเชิงคุณภาพ: ผู้เรียนอธิบายว่าตนเริ่มไม่อยากตอบคำถามหรือไม่กล้าพูดต่อหน้าเพื่อน เช่น

“พอเพื่อนเมินเฉยเวลาที่เราพูดภาษาอังกฤษ ก็เริ่มรู้สึกว่าเราอาจไม่ควรพูด” (นักศึกษาคนที่ 6)

ปัจจัยนี้สัมพันธ์กับพฤติกรรม การถอนตัว (withdrawal behavior) ที่ลดโอกาสฝึกภาษา และทำให้แรงจูงใจเชิงพฤติกรรมลดลง แม้ในเชิงอารมณ์อาจยังอยากเรียนอยู่ แต่การกระทำกลับสะท้อนการหลีกเลี่ยง

3.3. ผลกระทบต่อสมาธิและการมีส่วนร่วมทางวิชาการ

ผลเชิงปริมาณ: รายการที่ 8 “ไม่สามารถมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ภาษา เช่น งานที่มอบหมายหรือการสอบ” (M = 3.20) อยู่ในระดับปานกลาง

ผลเชิงคุณภาพ: ผู้เรียนบางรายสะท้อนว่าการถูกล้อหรือถูกตำหนิทำให้ไม่กล้าโต้ตอบและไม่กล้ามีส่วนร่วม แม้ในการทำงานที่เป็นทางการ

ปัจจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การบูลลี่ส่งผลทางอ้อมต่อ ความใส่ใจ (attention) และการมีส่วนร่วมทางวิชาการ (academic engagement) ซึ่งเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างแรงจูงใจภายในกับผลลัพธ์ทางการเรียน

3.4. ผลกระทบต่อแรงจูงใจในระยะยาว

ผลเชิงปริมาณ: รายการที่ 9 (M = 3.30) สะท้อนว่าผู้เรียนจำนวนไม่น้อยรู้สึกว่าแรงจูงใจลดลงเรื่อย ๆ หลังจากประสบเหตุการณ์บูลลี่

ผลเชิงคุณภาพ: คำให้สัมภาษณ์ เช่น “เคยโดนล้อทีหนึ่ง ก็ไม่กล้าพูดอีกเลย” ชี้ว่าผลกระทบนี้ไม่ใช่ชั่วคราว แต่ก่อให้เกิด การสั่งสมของประสบการณ์เชิงลบ (accumulated negative experiences) ที่ลดทอนแรงจูงใจในระยะยาว

3.5. ผลกระทบต่อเป้าหมายการเรียนภาษาในอนาคต

ผลเชิงปริมาณ: รายการที่ 14 (M = 3.30) อยู่ในระดับปานกลาง แต่ชี้ว่าผู้เรียนบางส่วนรู้สึกว่าการบูลลี่ส่งผลต่อการตั้งเป้าหมายและความต่อเนื่องในการเรียนภาษา

อภิปราย: ปัจจัยนี้เชื่อมโยงกับ L2 Motivational Self System โดยเฉพาะ “Ideal L2 Self” ที่อาจถูกบั่นทอนลงจากการบูลลี่ ทำให้ผู้เรียนไม่กล้าฝันหรือวางเป้าหมายระยะยาวกับการใช้ภาษา

การบูลลี่ส่งผลต่อแรงจูงใจของนักศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษผ่าน 5 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ (1) การถูกบูลลี่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาโดยตรง (2) พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการฝึกภาษา (3) ผลกระทบต่อสมาธิและการมีส่วนร่วมทางวิชาการ (4) การลดลงของแรงจูงใจในระยะยาว (5) การบั่นทอนเป้าหมายการเรียนภาษาในอนาคต

ปัจจัยเหล่านี้สัมพันธ์กันในเชิงระบบ กล่าวคือ ประสบการณ์บูลลี่โดยตรง ⟶ ความไม่มั่นใจ ⟶ พฤติกรรมการหลีกเลี่ยง ⟶ การลดการมีส่วนร่วม ⟶ ผลระยะยาวต่อแรงจูงใจและเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่นักศึกษาระบุถึงความรู้สึกท้อแท้ ความกลัวการประเมินจากผู้อื่น และการถูกเพิกเฉยในชั้นเรียน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ช่วยขยายผลการวิเคราะห์ในเชิงลึก โดยนักศึกษาหลายรายให้ข้อมูลว่า ตนรู้สึกหมดกำลังใจในการเรียนภาษาหลังจากถูกบูลลี่โดยตรง

4. วิธีการจัดการกับการบูลลี่และการฟื้นฟูแรงจูงใจ

การศึกษาวิธีการจัดการกับการบูลลี่และกระบวนการฟื้นฟูแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา วิเคราะห์จากรายการที่ 10, 11, 12, 13 และ 15 ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านแรงผลักดันภายในการเรียกคืนความมั่นใจ การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง และแนวโน้มการเลิกเรียนภาษาเพราะการบูลลี่ ผลการวิเคราะห์พบว่า รายการที่ 13 “การสนับสนุนจากผู้อื่นช่วยให้กลับมามีแรงจูงใจในการเรียนรู้” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในแบบสอบถาม (*M* = 4.1) รองลงมาคือ รายการที่ 11 “สามารถเรียกคืนความมั่นใจในการเรียนภาษาได้หลังจากการบูลลี่หยุดลง” มีค่าเฉลี่ยระดับสูง (*M* = 3.9) และรายการที่ 10 “มุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะภาษาเพื่อตอบสนองต่อการบูลลี่” (*M* = 3.70) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจำนวนไม่น้อยสามารถนำประสบการณ์เชิงลบมาเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาตนเอง โดยมีแรงสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างเป็นปัจจัยสำคัญในการเยียวยาทางจิตใจ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยืนยันข้อค้นพบเชิงปริมาณอย่างชัดเจน เช่น

> *“เพื่อนพูดกับเราว่า ไม่เป็นไรหรอก สำเนียงทุกคนไม่เหมือนกันหรอก แค่กล้าพูดก็พอ เราเลยเริ่มกลับมาฝึกพูดใหม่อีกครั้ง”* (นักศึกษาคนที่ 6)
>
> *“ครูบอกเราว่า เสียงของเธอมีเสน่ห์ ไม่ต้องเป๊ะ แค่จริงใจก็พอ แค่นี้ก็ทำให้เรากล้าพูดแล้วค่ะ”* (นักศึกษาคนที่ 7)
>
> *“เราเคยโดนบูลลี่หนักมาก แต่เราเอามาเป็นแรงผลัก อยากฝึกให้เก่ง จนตอนนี้เราพูดได้ดีขึ้นเยอะ”*(นักศึกษาคนที่ 8)

อย่างไรก็ตาม รายการที่ 15 “การบูลลี่ทำให้คิดจะเลิกเรียนภาษา” มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (*M* = 2.80) แสดงถึงความเสี่ยงที่บางรายอาจตัดสินใจถอนตัวจากการเรียนภาษา หากไม่ได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาร้อยละ 98 เคยมีประสบการณ์การถูกบูลลี่ โดยรูปแบบที่พบบ่อย ได้แก่ การล้อเลียนสำเนียง การเพิกเฉยต่อความคิดเห็น และการประชดประชัน ทั้งนี้ ระดับผลกระทบของการบูลลี่ต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความลังเลที่จะใช้ภาษาและความไม่มั่นใจในตนเอง ปัจจัยสำคัญที่ลดทอนแรงจูงใจ ได้แก่ ความรู้สึกด้อยคุณค่าทางภาษา การประเมินทางลบจากผู้อื่น และการสะสมประสบการณ์เชิงลบที่ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม นักศึกษาบางรายสามารถฟื้นฟูแรงจูงใจผ่านการสนับสนุนจากเพื่อน ครู และครอบครัว รวมถึงการเปลี่ยนประสบการณ์การบูลลี่ให้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจในการสร้างแรงจูงใจอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษมีความเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับระดับแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมที่ซับซ้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกมั่นใจ การมีส่วนร่วมทางภาษา และการพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้เรียนในบริบทของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและนัยสำคัญของผลการวิจัยอย่างลึกซึ้ง จึงได้มีการอภิปรายผลในประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ระดับผลกระทบของการบูลลี่ต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา

การบูลลี่ส่งผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อแรงจูงใจของนักศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในด้านความมั่นใจและการกล้าแสดงออกในชั้นเรียน นักศึกษาหลายคนที่เคยมีแรงจูงใจในการฝึกฝนภาษาอย่างต่อเนื่องกลับลดระดับความพยายามลง เมื่อเผชิญกับการล้อเลียน สำเนียง หรือการตอบสนองเชิงลบจากเพื่อนหรือผู้สอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ขาดความเข้าใจและไม่ปลอดภัยทางอารมณ์ได้ส่งผลให้ผู้เรียนหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมทางภาษาอย่างเห็นได้ชัด การค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Horwitz et al. (1986) ที่เสนอว่าความวิตกกังวลในการเรียนภาษาส่งผลให้ผู้เรียนหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษา และสะท้อนแนวคิดของ Pappamihiel (2002) เกี่ยวกับความกลัวการถูกประเมินจากผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ลดทอนความกล้าในการสื่อสารของผู้เรียนในบริบทห้องเรียนอย่างชัดเจน

2. ปัจจัยของการบูลลี่ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

จากผลการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่า ผู้เรียนที่เผชิญกับประสบการณ์การบูลลี่มักแสดงออกถึงความไม่มั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการล้อเลียนสำเนียง การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน หรือการถูกเมินเฉยเมื่อพูดผิด ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกอับอาย หลีกเลี่ยงการตอบคำถาม และไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในภาษาอังกฤษ ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของการประเมินทางลบที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมห้องเรียน ซึ่งไม่เพียงลดทอนแรงจูงใจในการเรียนรู้ แต่ยังส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ทางภาษาและความกล้าแสดงออกของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้เรียนไทยมักถูกเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของเจ้าของภาษา (native-like standards) ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางภาษาของตนเอง ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานของศิริลักษณ์ ชัยชาญ (2561) ที่ศึกษาความมั่นใจของนักเรียนมัธยมปลาย และพบว่าการล้อเลียนสำเนียงหรือวิธีการพูดเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่บั่นทอนความกล้าแสดงออกและความไว้วางใจในตนเองของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ของนักศึกษามักเกิดจากประสบการณ์การบูลลี่ในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา เช่น การออกเสียงผิด ความไม่คล่องแคล่วหรือการใช้ภาษาที่ไม่เป็นธรรมชาติ การถูกประเมินโดยอิงจากมาตรฐานของ “ภาษาอังกฤษแบบเจ้าของภาษา” ทำให้ผู้เรียนรู้สึกด้อยคุณค่าในตนเอง และเมื่อประสบเหตุการณ์เช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ก็อาจนำไปสู่การลดทอนแรงจูงใจภายใน รวมถึงการลดระดับการลงทุนทางภาษาในระยะยาว ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Norton (2013) และ Mercer (2011) ที่อธิบายว่า ความรู้สึกไม่ปลอดภัยและการถูกผลักให้ออกจากพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัย ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกว่า “การเรียนภาษาไม่คุ้มค่ากับการเสี่ยงแสดงออก” ขณะเดียวกันยังสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) ที่ชี้ว่าแบบอย่าง เชิงลบในห้องเรียนสามารถนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบที่ถดถอย และบั่นทอนทั้งบรรยากาศการเรียนรู้ และระดับแรงจูงใจโดยรวมของผู้เรียน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานของธนพร สมบูรณ์ (2563) ที่พบว่า นักเรียนไทยที่เคยเผชิญกับการ บูลลี่ มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน และแสดงระดับความวิตกกังวลที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยประสบปัญหาดังกล่าว

3. วิธีการจัดการกับการบูลลี่และการฟื้นฟูแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา

แม้ว่าการบูลลี่จะส่งผลลบต่อแรงจูงใจของผู้เรียนอย่างชัดเจน แต่ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการฟื้นตัวและการปรับตัวของนักศึกษาบางกลุ่ม โดยมีปัจจัยสนับสนุนสำคัญ เช่น การได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์จากครู เพื่อน หรือครอบครัว การได้รับคำยืนยันในความสามารถของตน รวมถึงการพัฒนาแรงจูงใจจากภายใน ผู้เรียนที่ได้รับแรงสนับสนุนจากบริบททางสังคมที่เข้าใจและไม่ตัดสิน มักสามารถกลับมามีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้นในการใช้ภาษา การค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎี Self-Determination Theory ของ Deci and Ryan (1985) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความรู้สึก มีคุณค่าในตนเอง การรู้สึกเป็นที่ยอมรับ และการมีอำนาจควบคุมชีวิตการเรียนของตนเอง เป็นรากฐานที่สำคัญของแรงจูงใจอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังสนับสนุนแนวคิดของ Dörnyei (2001) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจของผู้เรียนจะเข้มแข็งที่สุดเมื่อผู้เรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจน และได้รับการส่งเสริมจากสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีพลังทางบวก

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้นำเสนอข้อค้นพบใหม่ในบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับ “การบูลลี่ทางภาษา” ซึ่งมุ่งวิเคราะห์ประสบการณ์เฉพาะของผู้เรียน เช่น การล้อเลียนสำเนียง และการประเมินทางลบจากผู้สอน ซึ่งยังไม่ค่อยปรากฏในงานวิจัยภาษาอังกฤษในบริบทไทยอย่างเป็นระบบ การใช้แนวทางการบูรณาการข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Weaving Approach) ช่วยสะท้อนมุมมองที่ลึกซึ้งของผู้เรียน พร้อมเชื่อมโยงกับกรอบคิดจากจิตวิทยาการศึกษา สังคมวิทยา และภาษาศาสตร์ นำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์การบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษกับแรงจูงใจของผู้เรียนในเชิงลึก อันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในหลายระดับ ดังนี้

1.1 ระดับผู้สอน อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักถึงบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย เป็นมิตร และไม่ตัดสินผู้เรียนจากความแตกต่างทางภาษา ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมฝึกฝนทักษะทางภาษาที่เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และให้ความสำคัญกับการให้กำลังใจหรือคำติชมอย่างสร้างสรรค์ (constructive feedback) เพื่อช่วยลดความกลัวและส่งเสริมความมั่นใจของนักศึกษาในการใช้ภาษาอังกฤษ

1.2 ระดับสถาบัน สถาบันอุดมศึกษาควรบูรณาการแนวคิด “พื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้” (Safe Learning Environment) สู่การออกแบบหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในรายวิชาทักษะการพูดหรือการสื่อสาร นอกจากนี้ ควรเชื่อมโยงกับแนวทางของภาครัฐ เช่น แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนปลอดภัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ที่เน้นความปลอดภัยทางกายและจิตใจ การประยุกต์ใช้นโยบายดังกล่าวในระดับอุดมศึกษาอาจอยู่ในรูปของกิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางภาษาควบคู่กับความปลอดภัยทางจิตใจ รวมถึงการจัดอบรมให้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการระบุและจัดการสถานการณ์การบูลลี่อย่างเหมาะสม

1.3 ระดับนักศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวหรือเวิร์กชอปที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะการรับมือกับสถานการณ์การบูลลี่ และส่งเสริมการฟื้นฟูแรงจูงใจในตนเอง ตลอดจนการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าในตนเองและเรียนรู้ที่จะเคารพความแตกต่างของผู้อื่น

2. การเชื่อมโยงกับนโยบายการศึกษาไทย

ผลการวิจัยฉบับนี้สามารถเชื่อมโยงกับนโยบายการศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะนโยบายด้าน “การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน” และ “การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา” ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จากข้อค้นพบที่ชี้ว่า การบูลลี่ทางภาษา โดยเฉพาะการล้อเลียนสำเนียง มีผลต่อแรงจูงใจอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีบทบาทหลักในการผลิตครูและพัฒนาท้องถิ่น หนึ่งในแนวทางที่สามารถปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม คือ การออกแบบกิจกรรมภายใต้กรอบหลักสูตร Active English Classroom หรือ Creative Language Use ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาเชิงบูรณาการ ลดความกลัวการประเมิน และสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัย พร้อมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้อัตลักษณ์ทางภาษาของตนโดยปราศจากการตัดสิน นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ยังสามารถใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based practice) ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะในการออกแบบชั้นเรียนที่ส่งเสริมความมั่นใจ ไม่ตัดสินสำเนียง หรือความสามารถทางภาษาที่หลากหลายของผู้เรียน อันเป็นการยกระดับคุณภาพทางจิตวิทยาการศึกษาและความเท่าเทียมในห้องเรียนภาษาอังกฤษของไทยอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษส่งผลกระทบเชิงลบต่อแรงจูงใจของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในมิติของความมั่นใจในการใช้ภาษา การมีส่วนร่วมทางวิชาการ และการตั้งเป้าหมายการเรียนภาษาในระยะยาว นักศึกษาที่ประสบเหตุการณ์การบูลลี่มักสะท้อนถึงความรู้สึกท้อแท้ ความกลัวการประเมินจากผู้อื่น และการถอนตัวจากกิจกรรมทางภาษา ขณะเดียวกัน ผลการวิจัยยังพบประเด็นเชิงบวกที่ผู้เรียนบางส่วนสามารถฟื้นฟูแรงจูงใจได้เมื่อได้รับการสนับสนุนจากครู ครอบครัว หรือเพื่อนร่วมชั้น สิ่งนี้สะท้อนถึงความซับซ้อนของแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลทั้งจากประสบการณ์เชิงลบ (การบูลลี่) และปัจจัยเชิงบวก (การสนับสนุนทางสังคม)

ด้วยข้อค้นพบดังกล่าว งานวิจัยในอนาคตควรได้รับการขยายขอบเขตให้ลุ่มลึกและครอบคลุมมากขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบายและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางดังนี้

3.1 ขยายกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลุ่มนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษในสถาบันการศึกษาเพียงบางแห่งเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตไปยังสถาบันต่าง ๆ ทั่วประเทศ หรือเปรียบเทียบผลในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้ได้ภาพรวมที่กว้างขวางและเป็นตัวแทนมากขึ้น

3.2 ศึกษาประสบการณ์ของผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น ควรมีการวิจัยที่รวมความคิดเห็นหรือประสบการณ์ของครูผู้สอนในประเด็นเดียวกัน โดยศึกษาว่าผู้สอนรับรู้หรือจัดการกับพฤติกรรมการบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษอย่างไร และมีแนวทางส่งเสริมแรงจูงใจของผู้เรียนในทางปฏิบัติอย่างไร

3.3 ออกแบบโปรแกรมแทรกแซง การศึกษาครั้งต่อไปอาจเน้นการทดลองใช้โปรแกรมแทรกแซน เช่น การจัดอบรมครู การสร้างกิจกรรมลดการบูลลี่ หรือการพัฒนาทักษะการเผชิญสถานการณ์ของผู้เรียน แล้วประเมินผลการเปลี่ยนแปลงทางแรงจูงใจ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนั้น ๆ

3.4 วิเคราะห์เชิงวาทกรรมและอัตลักษณ์ อาจมีการศึกษาเพิ่มเติมที่เจาะลึกประสบการณ์การบูลลี่ผ่านการวิเคราะห์เชิงวาทกรรม (discourse analysis) หรือการศึกษาอัตลักษณ์ของผู้เรียน (learner identity) เพื่อทำความเข้าใจกลไกของอำนาจในห้องเรียนภาษาอังกฤษและผลกระทบต่อการเรียนรู้ในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น

บทสรุป

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การบูลลี่ในห้องเรียนภาษาอังกฤษส่งผลกระทบเชิงลบต่อแรงจูงใจของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางภาษา นักศึกษาที่เผชิญกับการล้อเลียนสำเนียง หรือการได้รับการปฏิบัติที่ไม่ให้คุณค่าจากเพื่อนและผู้สอน มักรู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้ภาษาและมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่มุ่งศึกษาระดับและลักษณะของผลกระทบจากการบูลลี่ต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยยังสะท้อนให้เห็นมิติที่สร้างสรรค์ กล่าวคือ การสนับสนุนทางอารมณ์จากครู เพื่อน และครอบครัว ตลอดจนแรงผลักดันจากภายในตนเอง มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูแรงจูงใจของผู้เรียน การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตร เคารพความหลากหลาย และไม่ตัดสิน จึงถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีส่วนส่งเสริมแรงจูงใจให้ยั่งยืน

ประเด็นสำคัญที่ควรกล่าวเพิ่มเติม คือ ลักษณะของ “การบูลลี่ทางภาษา” (linguistic bullying) ที่ปรากฏอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการล้อเลียนสำเนียงภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่ยังไม่ค่อยได้รับการศึกษาอย่างลึกซึ้งในบริบทประเทศไทย ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงมีคุณูปการในการเปิดพื้นที่ให้กับการทำความเข้าใจผลกระทบของการบูลลี่ทางภาษาในมิติของแรงจูงใจ อัตลักษณ์ทางภาษา และความกล้าแสดงออกของผู้เรียน

ดังนั้น งานวิจัยนี้มิได้เพียงชี้ให้เห็นถึงปัญหาเชิงจิตวิทยาและพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการบูลลี่ แต่ยัง มีส่วนสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (English Language Teaching – ELT) โดยเฉพาะในบริบทท้องถิ่นไทย อันเป็นการเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการออกแบบการเรียนการสอนที่ตระหนักถึงบริบททางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาการศึกษาอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจและศักยภาพของผู้เรียนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ศิริสวัสดิ์. (2562). การบูลลี่ในห้องเรียนและผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางวิชาการของนักเรียน. *วารสารพัฒนาการศึกษา, 12(2)*, 91-108.

จารุณี พิชัย. (2563). การศึกษาบทบาทของนักเรียนในสถานการณ์การบูลลี่: กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารจิตวิทยาและพฤติกรรมศึกษา, 18*(2), 75-92.

ธนพร สมบูรณ์. (2563). การศึกษาพฤติกรรมการบูลลี่ในโรงเรียนประถมศึกษาและแนวทางป้องกัน. *วารสารวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, 11(3),* 55-72.

มณีรัตน์ อินทรสุข. (2560). อัตลักษณ์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษในบริบทมหาวิทยาลัยไทย: การศึกษาด้วยแนวทางชาติพันธุ์วรรณนา. *วารสารวิจัยภาษาและวัฒนธรรม, 12*(1), 33-50.

ศิริลักษณ์ ชัยชาญ. (2561). ความมั่นใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเรียนภาษาอังกฤษในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร. *วารสารภาษาและการสื่อสาร, 14*(1), 43-60.

สถาบันราชภัฏเพชรบุรี. (2564). *รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบูลลี่ในห้องเรียนกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางวิชาการของนักศึกษามหาวิทยาลัย*. สำนักวิจัยและบริการวิชาการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนปลอดภัย*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.

Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., and Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I: Cognitive domain*. David McKay.

Braun, V., and Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Deci, E. L., and Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum.

Dewaele, J.-M., and MacIntyre, P. D. (2014). The two faces of Janus? Anxiety and enjoyment in the foreign language classroom. *Studies in Second Language Learning and Teaching, 4*(2), 237–274. https://doi.org/10.14746/ssllt.2014.4.2.5

Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge University Press.

Gardner, R. C. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. Edward Arnold.

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., and Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal, 70*(2), 125–132. https://doi.org/10.2307/327317

Mercer, S. (2011). Language learner self-concept: Complexity, continuity and change. *System, 39*(3), 335–346.

Muluk, S., Habiburrahim, H., Dahliana, S., and Akmal, S. (2021). The impact of bullying on EFL students' academic achievement at state Islamic universities in Indonesia. *Englisia: Journal of Language, Education, and Humanities, 8*(2), 120–137. https://doi.org/10.22373/ej.v8i2.8996

Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Extending the conversation* (2nd ed.). Multilingual Matters.

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell.

Olweus, D. (2013). School bullying: Development and some important challenges. *Annual Review of Clinical Psychology, 9*(1), 751–780. https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-050212-185516

Olweus, D., and Limber, S. P. (2019). The Olweus bullying prevention program (OBPP): New evaluations and current status. In P. K. Smith (Ed.), *Making an impact on school bullying: Interventions and recommendations* (pp. 23–44). Routledge.

Pappamihiel, N. E. (2002). English as a second language students and English language anxiety: Issues in the mainstream classroom. *Research in the Teaching of English, 36*(3), 327–355.

Pimentel, J. L. (2010). A note on the usage of Likert scaling for research data analysis. *USM R&D Journal, 18*(2), 109–112.

Rigby, K. (2003). Consequences of bullying in schools. *Canadian Journal of Psychiatry, 48*(9), 583–590. https://doi.org/10.1177/070674370304800904

Salmivalli, C., Lagerspetz, K. M. J., Björkqvist, K., Österman, K., and Kaukiainen, A. (1996). Bullying as a group process: Participant roles and their relations to social status within the group. *Aggressive Behavior, 22*(1), 1–15. https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-2337(1996)22:1<1::AID-AB1>3.0.CO;2-T

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.

Yashima, T. (2002). Willingness to communicate in a second language: The Japanese EFL context. *The Modern Language Journal, 86*(1), 54–66. https://doi.org/10.1111/1540-4781.00136